

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ІННОВАЦІЇ

МАТЕРІАЛИ XIV ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(Суми, 22 листопада 2024 року)

Суми
Сумський державний університет
2024

Перекладацькі інновації : матеріали XIV Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, м. Суми, 22 листопада 2024 р. / редкол.: С. В. Баранова, І. К. Кобякова, О. В. Бровкіна та ін. – Суми : Сумський державний університет, 2024. – 251 с.

У матеріалах подані тези XIV Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Перекладацькі інновації». До збірника увійшли наукові дослідження, присвячені актуальним проблемам сучасного перекладу, мовознавства, лінгвістики, стилістики, методики та методології сучасних літературознавчих досліджень.

Для мовознавців, перекладачів, викладачів і студентів філологічних та перекладацьких факультетів.

(транскрипція, калькування, додавання, заміна, опущення, часткова та повна трансформація).

Отже, основними проблемами перекладу заголовків кінофільмів є міжкультурна різниця та особливості мов. Саме через це робота перекладача націлена на такий переклад заголовка фільму, який буде рівноцінним вихідній назві, а також зрозумілим для іноземних глядачів. Для цього використовуються різні стратегії перекладів (прямий переклад, різні види трансформацій чи повна заміна назви), які залежать від особливості оригінальної назви, тому створення привабливого заголовку в результаті перекладу вважають мистецтвом, яке вимагає творчого підходу.

1. Швачко С. О., Анохіна Т. О. [Глибинна структура поверхневих лакун у синтаксичному дискурсі](#) / Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка, 2007, «32, С.114-116.
2. Шийка Ю., Мацько А. Особливості перекладу назв кінофільмів. *Молодий вчений*. 2021, №4 (92). С.228-231.
3. Zhihong Bai On Translation Strategies of English Movie Titles / Journal of Language Teaching and Research, 2018, Vol. 9, No. 1, P. 122-123,

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ЗАСОБІВ МОВНОГО МАНІПУЛЮВАННЯ У ПОЛІТИЧНИХ ПРОМОВАХ (НА ПРИКЛАДІ ПРЕЗИДЕНТСЬКИХ ВИБОРІВ США 2024)

Савчук А. І.

Науковий керівник – канд. філол. наук, доцентка Мовчан Д. В.

Сумський державний університет

Процес перекладу політичних промов передбачає забезпечення повної реконструкції тексту, у тому числі й передачу стратегій та тактик мовного маніпулювання. Важливість повноцінного відтворення фактів мовного маніпулювання у виступах політичних лідерів виступає своєрідною формою міжкультурної комунікації, що забезпечується через призму усвідомлення комунікативних та мовленнєвих компетенцій перекладача, його уміння правильно обирати ті чи інші варіації перекладу, а також здійснювати підбір лексичних і семантичних трансформацій.

Дослідження повідомлень кандидатів у президенти США на виборах 2024 року свідчить про комбіноване використання кількох тактик для створення єдності з аудиторією. Так, повтори слугують для вкорінення бажаного образу в свідомості виборців, а метафори підвищують емоційний вплив. Наприклад:

«But we're stuck in that war unless I'm president. I'll get it done. I'll get it negotiated. I'll get out. We gotta get out» [3].

«Але ми застрягли в цій війні, якщо тільки мене не оберуть президентом. Я це зроблю. Я проведу переговори. Я вийду звідти. Ми повинні вийти» [2].

У цьому прикладі мовець апелює до виборців через почуття відповідальності за майбутнє країни, використовуючи займенники «*we*» та «*I*». Меседж полягає в тому, що вибір кандидата забезпечить безпеку держави і кожного з виборців. Перекладач зберігає ці маніпулятивні елементи, повторюючи займенники першої особи, що формує підсвідомий зв'язок між мовцем і реципієнтом.

Стратегія маніпулювання до єдності з аудиторією також може використовуватися для протиставлення мовця іншим політичним силам, створюючи контраст. Наприклад:

«Biden and Kamala got us into this war in Ukraine, and now they can't get us out. They can't get us out» [3].

«Байден і Камала втягнули нас у війну в Україні, і тепер вони не можуть нас звідти вивести. Не можуть» [2].

Такий підхід демонструє, що негативні наслідки пов'язані з рішеннями конкретних політиків, підкреслюючи переваги оратора (у даному випадку Д. Трампа) над його опонентами. При перекладі використано метод опущення, оскільки повторення «*get out*» в оригіналі не було збережено.

«We are literally having a choice as the American people about choosing a path that is about the rule of law and democracy, or something that admires dictators» [3].

«Ми, американський народ, у буквальному сенсі слова, стоїмо перед вибором: вибрати шлях, який буде пов'язаний із верховенством права, демократією, або – із захопленням диктаторами» [1].

У цьому прикладі займенник «*we*» вживається лише один раз, але мовцем використовується уточнення «*American people*» для підвищення маніпулятивного впливу на реципієнта. Слово «*people*» в англійській має кілька значень, проте перекладач обирає «народ», що сприяє більшому маніпулятивному ефекту, оскільки підкреслює

єдність людей однієї країни. Використання порівняння між «*rule of law*», «*democracy*» та «*dictators*» формує у респондентів почуття відповідальності за прийняті рішення. Для збереження впливу на аудиторію перекладач застосовує дослівний переклад фрази.

Однією з найефективніших мовних стратегій впливу у передвиборчих кампаніях, зокрема у США 2024 року, є маніпулювання страхом реципієнтів. Метою таких стратегій є спонукання аудиторії до дій або обмеження вибору нею кандидата. Наприклад:

«If not, that war will never end, and will phase into WORLD WAR III. Comrade Harris will NEVER BE ABLE TO END THE WAR, and hasn't. Nothing will change except THE DEATH AND DESTRUCTION WILL ONLY GET WORSE!» [3].

«Якщо ні, то ця війна ніколи не закінчиться і перейде в фазу Третьої світової війни. Товаришка Гарріс НІКОЛИ НЕ ЗМОЖЕ ЗАКІНЧИТИ ВІЙНУ, і не змогла. Нічого не зміниться, окрім того, що СМЕРТЬ і РУЙНУВАННЯ стануть тільки гіршими!» [2]

Мета мовця полягає у тому, щоб переконати, що обрання К. Гарріс призведе до війни, викликаючи страх та спонукаючи уникати її підтримки. Використання великих літер створює акцент на необхідності голосування за Д. Трампа як гаранта безпеки народу США. При перекладі зазначеного уривку передача обох маніпулятивних завдань здійснюється завдяки складнопідрядним реченням, коли основний елемент маніпулятивного впливу зберігається у головному реченні, а другорядний передається через призму підрядного.

Використання стратегії звернення до страхів потенційних виборців не завжди має на меті спонукання аудиторії до вчинення конкретних дій. Це достатньо яскраво прослідковується у наступному прикладі:

«I will not allow the Jewish state to be threatened with destruction, I will not allow another holocaust of the Jewish people, I will not allow a Jihad to be waged on America or allies, and I will support Israel's right to win its war on terror» [3].

«Я не дозволю, щоб єврейській державі загрозувало знищення, я не дозволю ще одного голокосту єврейського народу. Я не дозволю вести джихад проти Америки або наших союзників, і я підтримаю право Ізраїлю на перемогу у війні з тероризмом, і він повинен виграти її швидко» [2].

У процесі перекладу у повній мірі збережено ефект навіювання та емоційний заряд повідомлення, що сприяє коректній передачі маніпулятивних елементів.

Отже, аналіз перекладу політичних промов кандидатів у президенти США К. Гарріс та Д. Трампа свідчить про те, що перекладачами переважно використовується дослівний переклад, що сприяє збереженню рівня маніпулятивного впливу на реципієнта.

1. Бондарева Х., Олійник Т. Трамп після зустрічі з Зеленським лякає Третьою світовою в разі перемоги Гарріс. Українська правда. URL: <https://www.pravda.com.ua/news/2024/09/27/7477165/>. (дата звернення: 10.10.2024).
2. Ємець М. Трамп на дебатах ухилився від відповіді, чи хоче перемоги України у війні. Європейська правда. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2024/09/11/7193932/>. (дата звернення: 10.10.2024).
3. Pavliuk O., Oliynyk T. Trump promises to «get US out» of war in Ukraine if he wins election. Ukrainiska Pravda. URL: <https://www.pravda.com.ua/en/g/news/2024/09/24/7476618/>. (дата звернення: 10.10.2024).

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ МОВНИХ ІГОР У ПЕРЕКЛАДІ

Снежко Є. О.

Науковий керівник – канд. філол. наук, доцентка Баранова С. В.

Сумський державний університет

Теоретичні засади дослідження мовних ігор у перекладі є важливим аспектом, що охоплює різноманітні сторони мовної комунікації та культурного обміну. Мовні ігри, такі як каламбури, алегорії та іронічні вислови, відіграють значну роль у створенні атмосфери тексту та передачі характерів. Вони не лише збагачують мову, але й створюють унікальні ідентичності персонажів, що особливо важливо в художній літературі та медіатекстах.

Актуальність теми дослідження мовних ігор в англійській мові зумовлена їх значущістю для сучасного освітнього процесу, особливо в умовах глобалізації та зростаючої потреби в міжкультурній комунікації. Володіння англійською мовою стає життєво важливим навиком, і розуміння мовних ігор є ключовим для ефективної